

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศ และให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผลตามที่กำหนด โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผลการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นมา โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน เพื่อกำหนดกลไก วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับได้ต่อไป

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ จำนวน ๑๑ คณะ อันประกอบด้วย คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ด้วยแล้ว

บัดนี้ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ได้ดำเนินการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และได้เสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเสนอ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑ รับทราบแผนการปฏิรูปประเทศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแผน
และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๑

ภาพรวมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

๑.๑ บทนำ

๑.๑.๑ บริบทตามข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๗ ได้บัญญัติให้มีการปฏิรูปประเทศและกำหนดเป้าหมายในการปฏิรูปประเทศไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครอง

ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๑.๒ ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

๑.๑.๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๕๘ ก. แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

(๒) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ชื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

(๓) มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศนโยบายที่มิได้วิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสียหายอย่างรอบด้าน

(๔) มีกลไกที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

(๕) มีกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๑.๒.๒ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

(๑) มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้มียุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องบูรณาการกันอันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่าสี่สิบปี

(๒) มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล **และเป้าหมายการปฏิรูปประเทศที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ ...**

(๓) มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่งได้บัญญัติว่า “เมื่อมีพระบรมราชโองการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติแล้ว ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้านจัดทำแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี

วรรคสองได้บัญญัติว่า “แผนแม่บทและแผนการปฏิรูปประเทศตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศต้องมีความสอดคล้องกัน”

๑.๑.๒.๓ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐

(๑) มาตรา ๕ ได้บัญญัติให้การปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

(๑.๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๑.๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๑.๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ

(๒) มาตรา ๖ ได้บัญญัติว่า “ให้มีแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อกำหนดกลไก วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ แต่ละด้านตามมาตรา ๘ รวมทั้งผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศในด้านนั้นๆ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ

การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน จะทำเป็นแผนเดียวกันหรือแยกเป็นแผนแต่ละด้านหรือหลายด้านรวมกันก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับแผนแม่บท และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบแล้วให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับต่อไป”

(๓) มาตรา ๘ ได้บัญญัติให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศในด้าน ดังต่อไปนี้

(๓.๑) ด้านการเมือง

(๓.๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๓.๓) ด้านกฎหมาย

(๓.๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม

(๓.๕) ด้านการศึกษา

- (๓.๖) ด้านเศรษฐกิจ
- (๓.๗) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๓.๘) ด้านสาธารณสุข
- (๓.๙) ด้านสื่อมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
- (๓.๑๐) ด้านสังคม
- (๓.๑๑) ด้านอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(๔) มาตรา ๓๒ ได้บัญญัติให้นำรายงานผลการศึกษาศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สถานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงกลาโหม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้จัดทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้วย และให้ถือว่าการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิรูปประเทศที่องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐดังกล่าว ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐและประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของการรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศมาตรา ๑๑ วรรคสอง

๑.๑.๒.๔ ระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐

(๑) ข้อ ๖ ได้กำหนดให้แผนการปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บท และต้องเป็นไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(๑.๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนา ด้านจิตใจ

(๑.๒) สังคมมีความสุข เป็นธรรม และมีโอกาสทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๑.๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ข้อ ๘ ในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ให้คณะกรรมการปฏิรูปนำรายงานผลการศึกษาศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สถานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงกลาโหม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้มีการจัดทำไว้แล้ว มาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อบูรณาการ และสังเคราะห์ในการจัดทำร่างเบื้องต้น

๑.๑.๓ ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองได้นำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สถาบันบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงกลาโหม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

๑.๒ สถานการณ์และแนวโน้ม

๑.๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

กระแสพัฒนาการเมืองโลกตามแนวทางประชาธิปไตย ควบคู่กับการสร้างค่านิยมเสรีภาพ และการปกป้องสิทธิมนุษยชนยังมีอยู่ต่อไป ขณะเดียวกัน กระแสที่นิยมยกย่องโลกตะวันตกทำท่าจะลดลง แนวทางการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการพัฒนาหรือการปกครองของซีกโลกตะวันออกสามารถสร้างกระแสให้เกิดขึ้นได้ไม่น้อย โลกอยู่ในสภาวะมีหลายขั้วอำนาจ โดยเฉพาะขั้วอำนาจตะวันออกผงาดขึ้นมา ที่ส่งผลให้โลกมีความเป็นพหุนิยมมากขึ้น แต่มหาอำนาจต่างมุ่งรักษาผลประโยชน์ของตน การแข่งขันและความขัดแย้งจึงเข้มข้นและจะก่อความตึงเครียดได้มาก โลกจะเผชิญกับ Global Issues อาทิ การเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศโลก การโยกย้ายถิ่นฐาน การแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ สาธารณสุข อากาศ น้ำ และอาหาร รวมทั้งอาชญากรรมทางไซเบอร์ในโลกดิจิทัลที่หลากหลาย รวมถึงการก่อการร้ายที่รุนแรงต่อไป

โลกจะพยายามกำหนด Rule Based System และความร่วมมือพหุภาคีเพื่อสร้างเสถียรภาพ และสันติภาพ แม้นานาประเทศต่างคำนึงถึงการรักษาผลประโยชน์ของตนเป็นลำดับแรกก็ตาม ดังนั้น ในโอกาสที่นานาประเทศจะเผชิญกับปัญหาความท้าทายต่อสถานการณ์ระหว่างประเทศที่จะมีผลกระทบต่อสถานการณ์ เสถียรภาพ ความมั่นคงในทุกมิติจะมีมากขึ้น อาทิ กระแสของขบวนการที่เกิดจากชาตินิยมสุดโต่ง ประเด็นมนุษยธรรมกับภาวะของผู้อพยพขนาดใหญ่ การใช้หลักประชามติหรือการกำหนดใจตนเอง (Self Determination) ในประเด็นปัญหาดินแดน รวมทั้งประเด็นขัดแย้งที่จะมาจากความชอบธรรม เป็นต้น

ในรูปแบบประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพการแสดงออกของประเทศตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาและยุโรปจะยังคงกำหนดทิศทางการเมืองโลกแต่จะลดน้อยลง ทำให้ไม่ได้ตรงกับความต้องการไปเสียทุกเรื่องและใช้ไม่ได้กับทุกประเทศ เนื่องจากกลุ่มประเทศมหาอำนาจ เช่น จีน รัสเซีย อินเดีย และประเทศตลาดเกิดใหม่ จะท้าทายและไม่ทำตามมากขึ้น โดยเฉพาะจีนและอินเดีย เพราะมีอิทธิพลด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจมากขึ้น แต่ประเทศที่ต้องพึ่งพามหาอำนาจหรือเป็นประเทศถูกมหาอำนาจแสวงหาผลประโยชน์จะยังคงอยู่ในกระแสกดดันในประเด็นเรื่องประชาธิปไตย เสรีภาพในการแสดงออก สิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อไป โดยประเทศมหาอำนาจจะใช้อิทธิพลด้านเศรษฐกิจ การทหาร ความมั่นคง การให้ความช่วยเหลือ และชี้ให้เห็นถึงการเผชิญภัยคุกคามร่วมกันเป็นประเด็นต่อรอง เพื่อตอบสนองกับผลประโยชน์ของตนเอง

ขณะเดียวกัน ในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยหลายประเทศยังคงกำหนดรูปแบบและกลไกในการปลูกฝังและส่งเสริมให้ประชาชนภายในประเทศได้เกิดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมนี สวิตเซอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย เบลเยียม สวีเดน และฟินแลนด์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยคงไม่ได้คำนึงถึงรูปแบบการปกครองแบบตะวันตกเพียงอย่างเดียว แต่ต้องคำนึงถึงกระแสของโลกตะวันออกที่เข้าไปมีอิทธิพลต่อระบบการเมืองการปกครองของประเทศต่างๆ ให้มากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาประชาธิปไตยต้องคำนึงถึงบริบทและความสอดคล้องตามแบบของชาวตะวันออกซึ่งมีสิ่งที่ตีงามและมีคุณค่าทางสังคมมากมาย เช่น บรรทัดฐานทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ภูมิปัญญา ประเพณี และศาสนา เป็นต้น โดยสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยยึดเหนี่ยวสังคมของประเทศนั้นๆ ให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

๑.๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

สภาพปัญหาทางการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยที่มีความขัดแย้งทางการเมืองจนเกิดความรุนแรงขึ้นหลายครั้ง และเหตุการณ์ในลักษณะนี้ได้วนเวียนมาอย่างยาวนานตลอดช่วงเวลาของการเป็นประเทศประชาธิปไตยของไทย โดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในห้วงกว่าสิบปีที่ผ่านมา นับเป็นความขัดแย้งทางการเมืองที่ยาวนาน และมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในความขัดแย้งจำนวนมาก ประชาชนมีความคิดเห็นทางการเมืองแตกแยกเป็นฝักเป็นฝ่ายและไม่เป็นมิตรต่อกัน โดยต่างฝ่ายต่างกล่าวอ้างความชอบธรรมในอำนาจปกครองที่แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากความเชื่อ ทศนคติ และความเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม นักการเมืองขาดคุณสมบัติและจริยธรรม และไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชน มีปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ พรรคการเมืองถูกรวบงำจากนายทุน

สภาพปัญหาต่างๆ ดังกล่าวได้นำไปสู่ความไร้เสถียรภาพทางการเมือง ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ และแม้จะมีการใช้มาตรการบังคับลงโทษทางกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการเมืองดังกล่าว แต่ปัญหาก็มิได้ทุเลาเบาบางลง เนื่องจากประชาชนในประเทศยังมีความรู้ความเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไม่ตรงกัน อย่างไรก็ตาม ยังมีความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมแบบดั้งเดิมคงอยู่ แม้ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบตะวันตกมากกว่า ๘๐ ปีก็ตาม แต่ยังไม่ทำให้การปฏิรูปประเทศทางการเมืองเกิดผลสัมฤทธิ์ และยังคงมีความพยายามสร้างประชาธิปไตยในแบบของไทย โดยยึดหลักประชาธิปไตยแบบตะวันตกเป็นพื้นฐานและผสมผสานให้เกิดความยืดหยุ่นกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของไทยให้มีความผสมกลมกลืนและเหมาะสมกับสังคมไทยมากขึ้น ที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบัน สังคมไทยยังคงให้ความสำคัญกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่นเดิม ขณะเดียวกันสถาบันพระมหากษัตริย์ยังคงมีอำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญและประชาชนยังคงให้ความเคารพเทิดทูนในฐานะที่เป็นพสกนิกรของพระมหากษัตริย์ ดังนั้น รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยนับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันและในอนาคต สถาบันพระมหากษัตริย์จะยังคงมีความยั่งยืนและเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนต่อไป นอกจากนี้ พระมหากษัตริย์ยังคงเป็นสถาบันที่สร้างความชอบธรรมและเสมือนตั้งผู้ให้การรับรองในเรื่องต่างๆ และให้การทำงานเพื่อบ้านเมืองสามารถดำเนินการไปได้อย่างถูกต้องและชอบธรรม เช่น

กรณีการยึดอำนาจรัฐประหารซึ่งหลังจากการยึดอำนาจแล้ว คณะที่ทำการรัฐประหารจะต้องเข้าเฝ้าฯ พระมหากษัตริย์ เพื่อกราบบังคมทูลเรื่องราวต่างๆ และการแต่งตั้งผู้นำรัฐบาล หรือคณะรัฐมนตรีที่จะเข้าไปบริหารบ้านเมืองต้องได้รับ พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง พร้อมทั้งต้องถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ เป็นต้น

นอกจากนั้น ในพื้นฐานเดิมที่เกี่ยวกับทางด้านการเมืองของประเทศไทยไม่ได้อ่อนแอไปเสียทั้งหมด แต่ยังมีแนวคิดและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไทยๆ ที่ทำให้การบริหารบ้านเมืองดำเนินไปด้วยดีหลายประการ เช่น การรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย รู้รักสามัคคี การเคารพผู้อาวุโสทางการเมืองในลักษณะวัฒนธรรมรุ่นพี่รุ่นน้อง (Seniority) ในขณะที่เดียวกันก็ยังรับฟังและให้เกียรติผู้อาวุโสทางการเมือง ซึ่งผู้ใหญ่ทางการเมืองมีบทบาทให้คำปรึกษาแนะนำ คลี่คลายปัญหาหรือข้อขัดแย้งทางการเมือง พรรคการเมือง โดยการสร้างวัฒนธรรมพูดคุยหาทางออกของปัญหา ร่วมกัน มีธรรมเนียมการขอโทษและให้อภัยกันภายใต้การแข่งขันทางการเมืองหรือการทำหน้าที่เพื่อบ้านเมือง รวมทั้งยังมีวัฒนธรรมทางการเมืองในลักษณะของความเชื่อที่ว่า “ก่อนการเลือกตั้งคือการเมือง หลังการเลือกตั้งคือบ้านเมือง” เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทำงานของคนไทย และวัฒนธรรมทางการเมืองเหล่านี้มีส่วนทำให้การพัฒนาทางการเมืองของไทยดำเนินไปด้วยดี

ดังนั้น การปฏิรูปประเทศด้านการเมืองของไทยจึงต้องมีการผสมผสานรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทั้งที่เป็นแบบตะวันตกและแนวคิดแบบตะวันออกเข้าด้วยกัน รวมทั้งผสมผสานกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีของไทยมาเป็นแนวทางในการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยเกิดเสถียรภาพ มีความมั่นคงและยั่งยืนสืบไป

๑.๓ ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๓.๑ ความสอดคล้องของการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ

วิสัยทัศน์ ระยะเวลา ๒๐ ปี “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง แนวทางและประเด็นการพัฒนา

๑.๑ การรักษาความสงบภายในประเทศ

๑.๑.๑ เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้มีความจงรักภักดี และธำรงรักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๓.๑ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม

๑.๓.๒ ความสอดคล้องของการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองกับแผนแม่บทตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ

รอแผนแม่บท

๑.๔ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ

๑.๔.๑ วัตถุประสงค์รวม

๑) เพื่อให้ระบบการเมืองการปกครองของไทยมีความเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างแท้จริง มีความมั่นคง และยั่งยืนตลอดไป

๒) เพื่อให้เกิดความสามัคคีปรองดองในสังคมไทย

๑.๔.๒ เป้าหมายรวม

๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

๒) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๓) มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณานโยบายที่มีได้วิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสียหายอย่างรอบด้าน

๔) มีกลไกที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

๕) มีกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๕ ตัวชี้วัด

(๑) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ มีการยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระ

(๒) พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรมเข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๓) พรรคการเมืองมีกลไกความรับผิดชอบต่อในการประกาศโฆษณานโยบายที่มีได้วิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสียหายอย่างรอบด้าน

(๔) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

(๕) การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๖ เงินและแหล่งเงิน

- (๑) เงิน จำนวน ๒๒๑.๘๕ ล้านบาท
- (๒) แหล่งเงินจากสำนักงบประมาณ

๑.๗ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

- (๑) หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำแผนงาน โครงการและงบประมาณประจำปี
- (๒) หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงานตามแผนและประเมินผลการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้
- (๓) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ออกติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล
- (๔) หน่วยงานที่รับผิดชอบรายงานผลการดำเนินงานมายัง สศช.
- (๕) สศช. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานของหน่วยงานต่างๆ และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน
- (๖) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองพิจารณารายงานสรุปผลการดำเนินงานและนำเสนอต่อที่ประชุมร่วมกันของประธานกรรมการปฏิรูปทุกคณะ

๑.๘ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

- (๑) รัฐบาลควรสนับสนุนให้ออกพระราชบัญญัติการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ.
- (๒) ควรจัดให้มีสถาบันหรือองค์กรคลังปัญญากลาง (Think Tank) เพื่อทำหน้าที่ในการศึกษา วิจัย และสร้างสรรค์สติปัญญา เพื่อเป็นข้อเสนอในการปฏิรูปและพัฒนาการเมืองอย่างต่อเนื่องและเป็นข้อมูลประกอบในการวางแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองทุก ๕ ปี

ส่วนที่ ๒

เรื่องและประเด็นการปฏิรูป

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒.๑.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ มีความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติที่ดีและถูกต้องในทางการเมือง และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติ โดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

๓) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และมีสำนึกความเป็นพลเมือง

๔) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบปรีชาหาหรือและการเคารพเสียงข้างน้อย

๕) ให้สื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และความเป็นพลเมือง

๖) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ

๗) เสริมสร้างให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมและมีความเข้มแข็งในทางการเมือง

๒.๑.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕)

๒.๑.๓ ตัวชี้วัด

๑) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ มีความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติที่ดีและถูกต้องในทางการเมือง และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติ โดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

๓) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และมีสำนึกความเป็นพลเมือง

๔) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือและการเคารพเสียงข้างน้อย

๕) สื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และความเป็นพลกนิกร

๖) ประชาชนมีการพัฒนาวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ

๗) ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมและมีความเข้มแข็งในทางการเมือง

๘) เกิดโรงเรียนประชาธิปไตย

๒.๑.๔ งบประมาณและแหล่งเงิน

(๑) งบประมาณ จำนวน ๔๔.๓๗ ล้านบาท

(๒) แหล่งเงินจากสำนักงานประมาณ

๒.๑.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

(๑) กิจกรรมที่ ๑

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง																												
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข																												
พันธกิจที่ ๑	การให้การศึกษาและเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของพลเมือง	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)						
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน				
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔											
	<p>๑. ให้มีการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการศึกษาตลอดจนหลักสูตร “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ในทุกระดับชั้นให้เป็นหลักสูตรภาคบังคับเพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองหน้าที่พลเมือง คุณธรรมจริยธรรม การนำหลักธรรมคำสอนทางศาสนาทุกศาสนามาทำการฝึกอบรมจิตใจและคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนให้เป็นวิถีชีวิต ยิ่งไปกว่านั้น ระบบการศึกษาจะต้องขัดเกลา บ่มเพาะเยาวชนให้มีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ รวมทั้งให้ประชาชนมีความสำนึกในความเป็นพลเมืองคู่กับระเบียบวินัยหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการเป็นพลกนิกรของพระมหากษัตริย์ นอกจากนี้ ให้สถาบันทางการศึกษาจัดให้มีการทดสอบความรู้การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขผ่านระบบแบบสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และแบบสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นสูง (GAT-PAT) รวมทั้งต้องพัฒนาโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้เป็น “โรงเรียนประชาธิปไตย”</p>																							<p>๑. กระทรวงศึกษาธิการ ๒. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔. กรุงเทพมหานคร ๕. สพฐ. ๖. สช. ๗. สอศ. ๘. กศน.</p>			<p>๑) จำนวนหลักสูตรต่อปี</p> <p>๒) ไม่น้อยกว่า</p> <p>๒ โรงเรียนต่อเขตพื้นที่การศึกษาต่อปี</p> <p>๓) ระดับความรู้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐</p> <p>๔) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปีของจำนวนโรงเรียนระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา</p>	<p>๑) พัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองจำนวน ๑ หลักสูตร</p> <p>๒) นำหลักสูตรตาม ๑) ไปใช้ในโรงเรียน</p> <p>๓) ทดสอบความรู้ด้านการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขผ่านระบบ O-NET และ GAT-PAT</p> <p>๔) มีโรงเรียนประชาธิปไตยเพิ่มขึ้น</p>

	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๒. จัดให้มีการให้ความรู้ทางด้านการเมือง การปกครอง (Political Education) วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (Civic Education) นอกกระบวนการศึกษา ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึง การศึกษาตามอัธยาศัย ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ต่างๆ เช่น การจัดฝึกอบรม การสัมมนา การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น รวมทั้งควรจัดให้มีกิจกรรมนอกห้องเรียน และพัฒนา สื่อมวลชนด้วย																					๑. สถาบัน พระปกเกล้า ๒.สำนักงาน คณะกรรมการ การเลือกตั้ง ๓.สำนักงาน เลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร ๔.สำนักงาน เลขาธิการ วุฒิสภา ๕. กระทรวง ศึกษาธิการ ๖. กศน. ๗. สอศ. ๘. สช. ๙. องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น			ไม่น้อยกว่า ร้อย ละ ๖๐	ระดับ ความรู้ วัฒนธรรม ทาง การเมือง และ การเมือง การปกครอง ของ ผู้เข้าร่วม กิจกรรม/ อบรม/ สัมมนา
๓. จัดให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการออกเสียงประชามติโดยอิสระ ปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด																					สำนักงาน คณะกรรมการ การเลือกตั้ง			ไม่น้อยกว่า ร้อย ละ ๖๐	ระดับ ความรู้การ ออกเสียง ประชามติ ของผู้รับ การอบรม

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)		
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๔. สนับสนุนให้มีโครงการพัฒนาการเรียนรู้ทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา โดยในระบบการศึกษาประกอบด้วยการพัฒนาการเรียนรู้ใน ๓ ระดับ คือ ๑) การพัฒนาครูผู้สอนในการสร้างหลักสูตรและคู่มือการเรียนการสอน ๒) การสร้างสื่อการเรียนการสอน และ ๓) กิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การทัศนศึกษาการจัดค่ายอบรมผู้นำเยาวชนประชาธิปไตย เป็นต้น ส่วนนอกระบบการศึกษา เช่น การสร้างวิทยากรเผยแพร่ประชาธิปไตย การสร้างจิตอาสาพัฒนาการเมือง เป็นต้น																			๑. กระทรวงศึกษาธิการ ๒. สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) ๓. สถาบันพระปกเกล้า ๔. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๕. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ๖. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ๗. กศน. ๘. สพฐ. ๙. สกอ. ๑๐. สช. ๑๑. สอศ. ๑๒. มหาวิทยาลัย ๑๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			๑) อบรมอย่างน้อย ๑ รุ่นต่อปี	๑) อบรมครูผู้สอนในการสร้างหลักสูตรและคู่มือการเรียนการสอนทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	
๕. จัดให้มีเวทีสาธารณะเพื่อเป็นพื้นที่ให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข																			๑. กระทรวงศึกษาธิการ ๒. สถาบันพระปกเกล้า ๓. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๔. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ๕. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ๖. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			ไม่น้อยกว่า ๑ ครั้งต่อปี	การจัดเวทีสาธารณะที่ประชาชนมีส่วนร่วม	

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)				
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)						
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๖. ผลิตสื่อเกี่ยวกับการให้ความรู้ทางด้านการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เช่น หนังสือ แผ่นพับ สื่อออนไลน์ สื่อเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดบทเรียน เป็นต้น เพื่อเผยแพร่ให้แก่ประชาชน ผ่านหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และช่องทางอื่นๆ																									ไม่น้อยกว่า ๒ เรื่องต่อปี	จำนวนสื่อที่ผลิตและเผยแพร่ให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป
๗. ให้หน่วยงานของรัฐและสื่อสารมวลชนเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม แบบแผนความเชื่อ ความโน้มเอียงด้านการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และความเป็นพลกนิกรให้แก่ประชาชนทุกภาคส่วนผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สื่อโฆษณา วิทยู โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ต่างๆ เป็นต้น รวมทั้งจัดให้มีเวทีเสวนารับฟังความคิดเห็น และให้มีการนำข้อเสนอจากเวทีมาใช้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบ้านเมือง																									ไม่น้อยกว่า ๔ ช่องทางต่อปี	จำนวนช่องทางการเผยแพร่

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)		
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)				
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔											
๘. ขอความร่วมมือจากองค์กรภาคเอกชน และภาคประชาสังคมร่วมเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและเผยแพร่การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข																								๑. ภาคเอกชน ๒. ภาคประชาสังคม				
๙. สนับสนุนให้มีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยการสร้างเครือข่ายทางสังคมขึ้น ทั้งเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน เช่น ชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายทางสังคมอื่น ๆ เพื่อเป็นการสร้างฐานการเรียนรู้ทางการเมืองภาคพลเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และความหมายของ “ราชประชาสมาศัย” ให้แก่ประชาชนในทุกเพศ ทุกวัย และทุกกลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง																								๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ๔. สถาบันพระปกเกล้า			ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปีของจำนวนตำบลทั่วประเทศ	จำนวนกิจกรรมการเรียนรู้ไม่น้อยกว่า ๑ กิจกรรมต่อปีของแต่ละตำบล

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)				
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๑๐. ให้มีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นนักการเมือง และออกไปรับรองสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรมเพื่อให้มีหลักวิชามากขึ้นรวมทั้งในหลักสูตรดังกล่าวควรมีเนื้อหาในการปลูกฝังการรู้แพ้รู้ชนะรู้ภัยและการรู้จักประนีประนอมสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งและนักการเมือง																						๑. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๒. สถาบันพระปกเกล้า			อย่างน้อยจำนวน ๑ ครั้งต่อปี	ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐจัดฝึกอบรมสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งและนักการเมือง
๑๑. ให้พรรคการเมืองจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทั่วไปในรูปแบบต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยอาจขอรับทุนสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาพรรคการเมือง																						๑. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๒. พรรคการเมือง			-สมาชิกพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ -ประชาชนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐	ระดับความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)		
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)				
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔											
๑๒. สนับสนุนให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาภาคพลเมืองโดยจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้แก่กลุ่มองค์กรหรือภาคประชาสังคมต่างๆ	←																							๑. สำนักงบประมาณ ๒. สถาบันพระปกเกล้า ๓. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ๔. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ๕. สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง				
๑๓. จัดให้มีสถาบันหรือองค์กรคลังปัญญากลาง (Think Tank) เพื่อทำหน้าที่ในการศึกษา วิจัย และสร้างสรรค์สติปัญญาเพื่อเป็นข้อเสนอในการปฏิรูปและพัฒนาการเมืองอย่างต่อเนื่องและเป็นข้อมูลประกอบในการวางแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองทุก ๕ ปี	←																							๑. คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ๒. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ				

(๑) กิจกรรมที่ ๒

พันธกิจที่ ๒	การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และเสริมสร้าง สำนึก ทักษะ และหน้าที่ของพลเมือง	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)	
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน			
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
	<u>กลยุทธ์</u> ๑. จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เรื่องสิทธิ และเสรีภาพขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน																					ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐	ระดับ ความรู้ สิทธิ เสรีภาพ ขั้นพื้นฐาน และหน้าที่ พลเมือง
	๒. จัดกิจกรรมปลูกฝังจิตสำนึก เกี่ยวกับหน้าที่ ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อความเป็นพลเมืองที่ดี รวมทั้งให้เกิดการตื่นรู้ ตื่นตัวในความเป็น พลเมืองที่ดีอย่างสม่ำเสมอ																					ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐	ระดับ ความรู้ สิทธิ เสรีภาพ ขั้นพื้นฐาน และหน้าที่ พลเมือง

	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๓. เสริมสร้างทักษะทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและการเป็นพลเมืองที่ดี อาทิ ๓.๑ ทักษะการมีส่วนร่วม ๓.๒ ทักษะการธำรงไว้ซึ่งประชาธิปไตย ๓.๓ ทักษะการใช้และรักษาอำนาจอธิปไตย																								ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย	จำนวนของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่มีการพัฒนาการรับรู้มีความผูกพันธำรงไว้ซึ่งกิจกรรมความเป็นพลเมืองที่ดี

(๑) กิจกรรมที่ ๓

พันธกิจที่ ๓	การเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบ ประชาธิปไตยหรือและกลไกในการดูแลเสียง ข้างน้อย <u>กลยุทธ์</u> ๑. ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย แบบประชาธิปไตย และหลักการของ การเคารพเสียงส่วนใหญ่ และสิทธิของเสียง ข้างน้อย	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)						
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				ปี		(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน											
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒													
																												๑. กระทรวง มหาดไทย ๒. รัฐสภา ๓. องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น ๔. สถาบัน พระปกเกล้า ๕. สถาบันดำรง ราชานุภาพ			ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐	ระดับ ความรู้ของผู้ เข้าอบรม เกี่ยวกับ ประชาธิปไตย แบบประชาธิปไตย หรือ หลักการ เคารพเสียง ส่วนใหญ่ สิทธิของ เสียงข้าง น้อย
	๒. ส่งเสริมให้มีการจัดเวทีเพื่อประชาธิปไตย เช่น แผนพัฒนาจังหวัด หรือแผนพัฒนา อื่นๆ เป็นต้น โดยอาจมีเวทีสภาพลเมือง เพื่อรับฟังความคิดเห็นของเสียงข้างน้อยเพื่อ วิเคราะห์หาเหตุผล และสร้างความสมดุลใน การแสดงความเห็น																											๑. กระทรวง มหาดไทย ๒. รัฐสภา ๓. องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น ๔. สถาบัน พระปกเกล้า ๕. สถาบันดำรง ราชานุภาพ			ไม่น้อยกว่า ปีละ ๑ ครั้งต่อ หน่วยงาน	เวทีประชาธิปไตย หรือ เกี่ยวกับ แผนพัฒนา จังหวัด หรือ แผนอื่นๆ

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๓. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อโครงการพัฒนาของรัฐที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ซึ่งต้องมีการสำรวจรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และทำการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลการสำรวจไปจัดทำแนวทางในการบรรเทาผลกระทบของประชาชนรวมทั้งให้คำปรึกษาและพิจารณาเสี่ยงส่วนน้อยด้วย																										
๔. สนับสนุนให้มีการพัฒนาช่องทางการรับฟังความคิดเห็นของเสียงข้างน้อยให้สอดคล้องกับบริบทสังคม และวัฒนธรรมทางการเมืองของชุมชนท้องถิ่น																						องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			ปีละ ๑ ครั้ง ต่อหน่วยงาน	สำรวจความคิดเห็น ของประชาชน ปีละ ๑ ครั้ง

(๑) กิจกรรมที่ ๔

พันธกิจที่ ๔	การพัฒนาและเสริมสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน กลยุทธ์ ๑. มีระบบและกลไกในการพัฒนาให้ภาคประชาสังคมทุกระดับมีความเข้มแข็ง เพื่อเป็นรากฐานสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และส่งผลต่อการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระยะยาว ๒. การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องยึดแนวปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วมที่ระบุไว้ในกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงคุณภาพของการมีส่วนร่วม ๓. ส่งเสริมระดับของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนโดยเริ่มจากการให้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในการคิดปรึกษาหารือ วางแผนการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยทั้งนี้ต้องส่งเสริมประชาชนให้เกิดความรัก ความหวงแหนชุมชนท้องถิ่น ประเทศชาติ และไม่เพิกเฉยต่อความไม่ถูกต้อง ไม่ยุติธรรม โดยต้องเป็นการ “ระเบิดจากภายใน” จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จได้ ๔. ดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในโครงการสาธารณะ และเครื่องมือของการมีส่วนร่วมประเภทต่างๆ	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
																						๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ๓. กรุงเทพมหานคร ๔. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)			อำเภอ/เขต ละ ๒ ตำบล/ ชุมชนต่อปี	จำนวนพื้นที่ต้นแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

(๑) กิจกรรมที่ ๕

พันธกิจที่ ๕	การส่งเสริมการรวมกลุ่มและยกระดับ บทบาทของภาคประชาสังคมให้มีความ เข้มแข็ง <u>กลยุทธ์</u> ๑. ส่งเสริมการสร้างพันธมิตรระหว่างทุก ภาคส่วนของภาคประชาสังคมทั้งองค์กรไม่ แสวงหากำไร ภาคเอกชน เครือข่ายแรงงาน เกษตรกร เป็นต้น เพื่อรวมกันผลักดัน ประเด็นหรือข้อเสนอในการส่งเสริมการ พัฒนาประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ๒. สร้างพื้นที่การทำงานร่วมกันอย่างมี คุณภาพระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อการดำเนินโครงการพัฒนาด้านต่างๆ ทั้งหลายให้มีศักยภาพสูงขึ้น ๓. สร้างพื้นที่ประชาธิปไตยชุมชน โดย กำหนดและส่งเสริมให้มีธรรมนูญชุมชนเพื่อ ใช้เป็นกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ สร้างสรรค์วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย และรักษาความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน ๔. ดำเนินการศึกษาเรียนรู้เพื่อสร้าง แนวทางการพัฒนารูปแบบการรวมกลุ่ม ภาคประชาสังคมให้มีความเข้มแข็ง และยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม ๕. ส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวกับ ภาคประชาสังคมผ่านช่องทางสื่อมวลชน ต่างๆ เพื่อเป็นความรู้และให้เกิดประโยชน์ แก่ประชาชน	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
																						๑. กรมส่งเสริม การปกครอง ท้องถิ่น ๒. องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่นทุก รูปแบบ ๓. กรุงเทพ มหานคร ๔. สถาบัน พัฒนาองค์กร ชุมชน (องค์การ มหาชน)			อำเภอ/เขต ละ ๒ ตำบล/ ชุมชนต่อปี	จำนวนพื้นที่ ต้นแบบ การส่งเสริม ความเข้มแข็ง ของภาค ประชาชน

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)			
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๖. สร้างกลไกการบริหารจัดการในพื้นที่เพื่อสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนในลักษณะของหุ้นส่วนการพัฒนาพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน	←																								
๗. ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานรัฐมีส่วนสำคัญในการจัดสถานที่แสดงความคิดเห็นของภาคประชาสังคม	←																								

(๒) วิธีการดำเนินงาน

ลำดับ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		หมายเหตุ
				๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					ล้านบาท	แหล่งเงิน	
				๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔				
๑.	หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำแผนงานโครงการและงบประมาณประจำปี				↔					↔					↔					↔							
๒.	หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการตามแผนและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้				↔	↔	↔	↔		↔	↔	↔	↔		↔	↔	↔	↔		↔	↔	↔	↔				
๓.	คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง และ สศช. ออกติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน																										
	๓.๑ ประชุมชี้แจงหน่วยงานที่รับผิดชอบ				↔					↔					↔					↔					๕.๑	สงป.	
	๓.๒ ติดตาม และตรวจสอบหน่วยงานที่รับผิดชอบ				↔	↔	↔	↔		↔	↔	↔	↔		↔	↔	↔	↔		↔	↔	↔	↔		๒.๕๕	สงป.	
	๓.๓ ประเมินผลการดำเนินงาน					↔					↔					↔					↔				๓๕.๗	สงป.	
๔.	หน่วยงานที่รับผิดชอบรายงานผลการดำเนินงานไปยัง สศช.					↔					↔					↔					↔						
๕.	สศช. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน					↔					↔					↔					↔				๑.๐๒	สงป.	
๖.	คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองพิจารณารายงานสรุปผลการดำเนินงาน และนำเสนอต่อที่ประชุมร่วม					↔					↔					↔					↔						

๒.๑.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. (รายละเอียดตามภาคผนวก)

สาระสำคัญของร่างกฎหมาย

ด้วยสภาพปัญหาทางการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยที่มีความขัดแย้งกันทางการเมืองจนเกิดความรุนแรงขึ้นหลายครั้ง และเหตุการณ์ในลักษณะนี้ได้วนเวียนมาอย่างยาวนานตลอดช่วงเวลาการเป็นประเทศประชาธิปไตยของไทย โดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในห้วงกว่าสิบปีที่ผ่านมา นับเป็นความขัดแย้งทางการเมืองที่ยาวนาน และมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในความขัดแย้งจำนวนมาก ประชาชนมีความคิดเห็นทางการเมืองแตกแยกเป็นฝักฝ่ายและไม่เป็นมิตรต่อกัน โดยต่างฝ่ายต่างกล่าวอ้างความชอบธรรมในอำนาจปกครองที่แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากความเชื่อ ทศนคติ และความเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม นักการเมืองขาดคุณธรรมและจริยธรรม และไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชน มีปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ พรรคการเมืองถูกครอบงำจากนายทุน

สภาพปัญหาต่างๆ ดังกล่าวได้นำไปสู่ความไร้เสถียรภาพทางการเมือง ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ และแม้จะมีการใช้มาตรการบังคับลงโทษทางกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการเมืองดังกล่าว แต่ปัญหาก็มิได้ทุเลาเบาบางลง เนื่องจากประชาชนในประเทศยังมีความรู้ความเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไม่ถูกต้อง ไม่ตรงกัน และยังมี ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมแบบดั้งเดิม ซึ่งเกิดจากกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมของสังคมที่ปลูกฝังมาอย่างยาวนาน เช่น การพึ่งพาอำนาจ ระบบอุปถัมภ์ มีทศนคติยอมรับการทุจริตและการซื้อสิทธิขายเสียง ตลอดจนไม่สนใจกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้น ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศมีความมั่นคงและยั่งยืน อันจะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาทางการเมืองและปัญหาของประเทศด้านอื่นๆ รัฐจึงจำเป็นต้องเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องให้แก่ประชาชน โดยส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสำนึกความเป็นพลเมือง มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การตัดสินใจทางการเมือง และกิจกรรมทางการเมือง รู้จักยอมรับให้ความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่าง ใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าทางใด ตลอดจนเสริมสร้างให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้คณะรัฐมนตรีสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ มีความเชื่อ ค่านิยม และทศนคติที่ดีในทางการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒) ส่งเสริมให้ประชาชนมีสำนึกความเป็นพลเมือง ได้แก่ การมีความรู้ความเข้าใจ และ ความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน เคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม รู้จัก ยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน มีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ ส่วนรวม มีความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองและการกำหนดนโยบายสาธารณะในทุกระดับ ไปใช้สิทธิ เลือกตั้ง และออกเสียงประชามติโดยไม่ซื้อสิทธิขายเสียงหรือปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

๓) ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ โดยมีกลไก เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนและชุมชน ส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ และการให้บริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น มี ส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และมีพื้นที่หรือจัดให้มีเวทีสาธารณะเพื่อรับ ฟังความเห็นหรือเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

๔) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างกว้างขวาง โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบการทุจริตและประพฤติมิชอบ การจัดทำงบประมาณแผ่นดิน ส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาธารณะให้แก่ประชาชนเพื่อสร้างองค์ความรู้และความร่วมมือจากภาคประชาชน ในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๕) ส่งเสริมให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ประสงค์จะสมัครเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีธรรมาภิบาล ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชน ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ไม่ทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชนและเยาวชน มีความรู้ ความสามารถ มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ในทางการเมือง และปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และประเทศชาติ

๒.๒ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ กลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธีและการรู้รักสามัคคีของสังคมไทย

๒.๒.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ให้คนในชาติมีความรู้รักสามัคคี
- ๒) ให้มีกลไกและมาตรการป้องกัน แก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี และส่งเสริมความปรองดองและสมานฉันท์

๒.๒.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕)

๒.๒.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) คนในชาติมีความรู้รักสามัคคี
- ๒) มีกลไกและมาตรการป้องกัน แก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี และส่งเสริมความปรองดองและสมานฉันท์

๒.๒.๔ งบประมาณและแหล่งเงิน

- (๑) งบประมาณ จำนวน ๔๔.๓๗ ล้านบาท
- (๒) แหล่งเงินจากสำนักงานงบประมาณ

๒.๒.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

(๑) กิจกรรม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ กลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธีและการรู้จักสามัคคีของสังคมไทย																										
พันธกิจ	กลไกและมาตรการป้องกันการแก้ไขปัญห ความขัดแย้งโดยสันติวิธี กลยุทธ์ ๑.ให้มีกลไกในการแก้ไขปัญห ความขัดแย้ง ทางการเมืองโดยสันติวิธี โดยคว รให้มีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และ อาจให้มี วิธีการดำเนินงานในลักษณะประ ชาธิปไตย แบบปรึกษาหารือ มีความยืด หยุ่น และมี ความเหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบทของ แต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ ควรมีกลไก ทั้งในระดับชาติ และในระดับพื้นที่ ๑.๑ กลไกระดับชาติ ควรใช้ แนวทางการ ดำเนินงานของคณะกรรมการ บริหาร ราชการแผ่นดินตามกรอบการ ปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้าง ความสามัคคี ปรองดอง(ป.ย.ป.) หรือคณะ กรรมการ เสริมสร้างความสมานฉันท์แห่ง ชาติ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การเสริมสร้างความสมานฉันท์ แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกลไกในการ ดำเนินงาน แต่คว รปรับองค์ประกอบให้มี ตัวแทนจากภาคประชา สังคม และภาคอื่นๆ เพิ่มขึ้น ๑.๒ กลไกระดับพื้นที่ ควร ใช้แนวทางการ ดำเนินงานตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย หลักเกณฑ์การเป็นกรรมการ หมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการ ประชุมของ คณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกลไกในการ ดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)															ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)					
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕				(ล้านบาท)	(แหล่ง เงิน)			
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓		๔	๑					๒	๓	๔
																					๑. รัฐบาล ๒. กระทรวง ยุติธรรม ๓. กระทรวง กลาโหม ๔. กระทรวง มหาดไทย ๕. สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ ๖. สื่อมวลชนทุก แขนง ๗. กระทรวง การพัฒนาสังคม และความมั่นคง ของมนุษย์ ๘. สถาบัน การศึกษา ๙. องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่นทุก รูปแบบ ๑๐. สภาความ มั่นคงแห่ง ชาติ ๑๑. สถาบัน พัฒนา องค์กร ชุมชน (องค์กร มหาชน) ๑๒. สถาบัน พระปกเกล้า					

	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒. ให้มีการเฝ้าระวังสถานการณ์ รัศมีกระวัง และหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า หรือปะทะรุนแรงระหว่างฝ่ายประชาชนกับประชาชน หรือกับฝ่ายเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคง และเมื่อเกิดสัญญาณความขัดแย้งในทางการเมือง ให้มีมาตรการป้องกันอย่างเป็นระบบ																									
๓. ปฏิรูปและกำกับบทบาทของสื่อมวลชน ให้เป็นไปตามจรรยาบรรณ เพื่อการนำเสนอเนื้อหาสาระที่สร้างสรรค์ ไม่ยุยง บิดเบือนข้อเท็จจริง จนก่อให้เกิดความเกลียดชัง หรือการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างคนในสังคม โดยยังให้หลักประกัน สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน																									
๔. สร้างสำนึกและความตระหนักถึงการใช้เสรีภาพส่วนบุคคลให้มีความรับผิดชอบ และเคารพในสิทธิของผู้อื่นในการใช้สื่อในรูปแบบต่างๆ																									
๕. จัดให้มีกลไก กติกา และส่งเสริมให้มีพื้นที่ในการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยใช้แนวทางสันติวิธีที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล และกติการะหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของประชาชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี รวมทั้งในการชุมนุมดังกล่าวให้ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมโดยเคร่งครัด เพื่อมิให้ประชาชนอื่นหรือสังคมโดยรวมได้รับความเดือดร้อน																									

(๒) วิธีการดำเนินงาน

ลำดับ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		หมายเหตุ			
				๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					ล้านบาท					
				๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๑.	หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำแผนงานโครงการและงบประมาณประจำปี			↔				↔				↔				↔				↔						
๒.	หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการตามแผนและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้			↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔							
๓.	คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองและ สศช. ออกติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน																									
	๓.๑ ประชุมชี้แจงหน่วยงานที่รับผิดชอบ			↔				↔				↔				↔						๕.๑	สงป.			
	๓.๒ ติดตาม และตรวจสอบหน่วยงานที่รับผิดชอบ			↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔			๒.๕๕	สงป.			
	๓.๓ ประเมินผลการดำเนินงาน			↔				↔				↔				↔						๓๕.๗	สงป.			
๔.	หน่วยงานที่รับผิดชอบรายงานผลการดำเนินงานไปยัง สศช.				↔				↔				↔				↔									
๕.	สศช. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน				↔				↔				↔				↔					๑.๐๒	สงป.			
๖.	คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองพิจารณารายงานสรุปผลการดำเนินงานและนำเสนอต่อที่ประชุมร่วม				↔				↔				↔				↔									

๒.๒.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

-

๒.๓ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม

๒.๓.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ให้มีการกระจายอำนาจและการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น
- ๒) ให้มีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในท้องถิ่น
- ๓) ให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่น
- ๔) ให้เกิดความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรในท้องถิ่น

๒.๓.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕)

๒.๓.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) มีการกระจายอำนาจและนักการเมืองท้องถิ่นได้รับการพัฒนา
- ๒) มีการนำหลักคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลมาใช้ในท้องถิ่น
- ๓) ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น
- ๔) ทรัพยากรในท้องถิ่นมีการจัดสรรอย่างเป็นธรรม รวมทั้งปัญหาการจัดสรรทรัพยากรในท้องถิ่น

มีการแก้ไขโดยการประชุมหารืออย่างสันติวิธีและเกิดความเป็นธรรม

๒.๓.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

- (๑) วงเงิน จำนวน ๔๔.๓๗ ล้านบาท
- (๒) แหล่งเงินจากสำนักงบประมาณ

๒.๓.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

(๑) กิจกรรมที่ ๑

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง																										
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การกระจายอำนาจ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม																										
พันธกิจที่ ๑	การกระจายอำนาจและการพัฒนา นักรการเมืองท้องถิ่น	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)				
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
	<u>กลยุทธ์</u> ๑. เร่งส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจ และถ่ายโอนทรัพยากรและภารกิจไปสู่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นการ ส่งเสริมให้ประชาชนได้ร่วมพัฒนาท้องถิ่น ตนเอง และเป็นการกระจายโอกาสให้แก่ ประชาชนในการพัฒนาถิ่นฐานบ้านเกิด																					๑. กระทรวง มหาดไทย ๒. กรมส่งเสริม การปกครอง ท้องถิ่น ๓. สำนักงาน คณะกรรมการ การกระจาย อำนาจให้แก่ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น				
	๒. จัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอ และเหมาะสมต่อการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดทำ บริการสาธารณะและพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในท้องถิ่นและเพื่อให้ ประชาชนพึ่งตนเองได้มากขึ้น รวมทั้งเพื่อ นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และเศรษฐกิจ																					๑. กระทรวง มหาดไทย ๒. กรมส่งเสริม การปกครอง ท้องถิ่น ๓. สำนักงาน คณะกรรมการการ กระจายอำนาจ ให้แก่องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น				

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)		
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน				
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๓. จัดให้มีหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับผู้ที่สนใจจะสมัครเป็นนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อเตรียมความพร้อม สร้างความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การปกครองท้องถิ่น คุณธรรม จริยธรรม การขัดกันแห่งผลประโยชน์ และหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง																				๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๒. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๓. สถาบันพระปกเกล้า			ปีละไม่น้อยกว่า ๒ รุ่น รุ่นละไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน	จัดหลักสูตรอบรมผู้สนใจเป็นนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน ๑ หลักสูตร
๔. รณรงค์ให้ผู้สมัครรับการเลือกตั้งท้องถิ่น ประกาศเจตนารมณ์ต่อสาธารณชนในการที่จะปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด ยอมรับผลการเลือกตั้ง รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย รู้รักสามัคคี และหากได้รับการเลือกตั้งจะเข้าไปบริหารบ้านเมืองโดยสุจริตและไม่สร้างเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดปัญหาหรือนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง																				๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๒. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง				

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)				
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๕. ให้ผู้สมัครเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่นทุกตำแหน่งยื่นหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้ย้อนหลัง ๓ ปี พร้อมทั้งแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และให้มีการเปิดเผยต่อสาธารณะ																						๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๒. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง				ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายท้องถิ่นเกี่ยวกับการให้ยื่นภาษีย้อนหลัง ๓ ปี
๖. ให้ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนมีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการเลือกตั้งท้องถิ่นให้มีความสุจริตและเที่ยงธรรม รวมทั้งร่วมกันในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ปลุกเร้าสร้างกระแสให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวและพร้อมที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น																						๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๒. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๓. กรมประชาสัมพันธ์ ๔. สื่อสารมวลชนทุกแขนง			ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	จำนวนผู้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในแต่ละครั้ง

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)				
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
	๗. ให้มีอาสาสมัครพัฒนาการเมืองท้องถิ่น เพื่อร่วมกันรณรงค์ให้การเลือกตั้งมีความ สุจริตและเที่ยงธรรม																					๑. กรมส่งเสริม การปกครอง ท้องถิ่น ๒. สำนักงาน คณะกรรมการ การเลือกตั้ง				

(๑) กิจกรรมที่ ๒

พันธกิจที่ ๒	การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)				
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
	<p>กลยุทธ์</p> <p>๑. ให้มีการกำหนดมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรมและการชดกันแห่งผลประโยชน์ สำหรับนักรการเมืองท้องถิ่น การบังคับใช้ การไต่สวนข้อเท็จจริง การพิจารณาวินิจฉัย การกระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรฐานทางจริยธรรมอย่างชัดเจน รวมทั้ง เผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบและร่วมกัน สอดส่อง นอกจากนี้ ให้มีการนำไปปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม และให้มีการลงโทษ ผู้ฝ่าฝืนอย่างจริงจัง รวมทั้งให้มีการเผยแพร่ ผลการพิจารณาและการลงโทษผู้กระทำผิด มาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมและการชดกัน แห่งผลประโยชน์ให้สาธารณชนรับทราบ</p>																								ร้อยละ ๑๐๐	องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่นมี มาตรฐาน คุณธรรม จริยธรรม และการ ชดกันแห่ง ผลประโยชน์ และให้มีการ นำไปใช้ และประเมินผล

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)								
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔													
๒. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำหลักธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม																										๑. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น			ร้อยละ ๑๐๐	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำหลักธรรมาภิบาล ไปปฏิบัติ และให้มีการประเมินผล
๓. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนการป้องกันและแก้ไขการทุจริต และประพฤติมิชอบ และนำแผนดังกล่าวไปปฏิบัติให้เกิดผล รวมทั้งให้มีการประเมินผลการดำเนินการดังกล่าว และรายงานให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกัน																										๑. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น			ร้อยละ ๑๐๐	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนการป้องกันและแก้ไขการทุจริต และประพฤติมิชอบ นำแผนไปปฏิบัติ มีการประเมินผล และรายงานให้ประชาชนทราบ

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)				
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๔. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์กร และรายงานผลการดำเนินงานเปิดเผยให้ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน หรืออย่างน้อยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ																						๑. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			ร้อยละ ๑๐๐	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำข้อมูลและรายงานให้ประชาชนทราบ
๕. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นต่อประชาชนและชุมชนในรูปแบบไม่เป็นการดัดจริต เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน																						๑. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
๖. ส่งเสริมให้ใช้มาตรการทางสังคมเป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่มีพฤติกรรมไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ขาดคุณธรรมจริยธรรม มีการทุจริตประพฤติมิชอบ และขาดหลักธรรมาภิบาล																										
๗. ให้นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับและให้ความเคารพต่อผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม และมีธรรมาภิบาลเพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี																										

(๑) กิจกรรมที่ ๓

พันธกิจที่ ๓	การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลยุทธ์ ๑. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแหล่งกล่อมเกลாதงสังคม และส่งเสริมการเรียนรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างฐานรากระบอบประชาธิปไตยให้มีความเข้มแข็งและนำไปสู่การทำให้การเมืองระดับชาติมีความเข้มแข็งต่อไป ๒. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อสะท้อนปัญหาความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและความเป็นชุมชนอย่างสร้างสรรค์ อย่างสุจริต อารงรักษาไว้ซึ่งจารีต ประเพณี วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีสำนึกและรักถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง และมีความตื่นตัวในการรักษาติบ้านเมือง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการ “ระเบิดจากภายใน” จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จได้	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)								
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)				แหล่งเงิน							
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒										
																									๑. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น			อำเภอ/เขต ละ ๒ ตำบล/ ชุมชนต่อปี	จำนวนพื้นที่ต้นแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น	
																										๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ				
																										๓. กรุงเทพมหานคร				
																										๔. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)				

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)	
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน			
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๓. จัดให้มีเวทีสาธารณะและเสริมสร้างกลไกการทำงานภาคประชาสังคมให้มีความเข้มแข็ง โดยอาจมีรูปแบบเป็นสภาพลเมืองหรือสภาชาวบ้านหรือที่ประชุมในระดับต่างๆ เพื่อเป็นกลไกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสะท้อนปัญหา ให้ข้อมูล และเกิดการตรวจสอบถ่วงดุลภายในท้องถิ่น																							
๔. เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์																							
๕. ส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของท้องถิ่นตนเอง รวมทั้งให้ภาคประชาชนสามารถนำเสนอแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น																							

(๑) กิจกรรมที่ ๔

พันธกิจที่ ๔	การสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรร ทรัพยากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลยุทธ์	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)	
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน			
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
	๑. ส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นพลเมืองและความรักในถิ่นฐานบ้านเกิดให้แก่ประชาชน ไม่เพียงเฉพาะส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพเท่านั้น แต่ให้เกิดความรู้ความเข้าใจให้สำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อบ้านเมืองและการเป็นเจ้าของทรัพยากรท้องถิ่นด้วย																		๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น			อำเภอ/เขต ละ ๒ ตำบล/ ชุมชนต่อปี	จำนวนพื้นที่ ต้นแบบ การสร้าง ความเป็นธรรม ในการจัดสรร ทรัพยากร
	๒. ส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ด้านสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรให้แก่ประชาชน เพื่อให้เกิดการตระหนักถึงสิทธิของประชาชน																	๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
	๓. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรในพื้นที่เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางร่วมกันในการจัดทำข้อเสนอเพื่อสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรในพื้นที่																	๓. กรุงเทพมหานคร					
	๔. สร้างกลไกการปรึกษาหารือในการบริหารจัดการทรัพยากรและลดข้อขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น โดยเน้นให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าว เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้																	๔. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)					
	๕. ให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อการจัดสรรทรัพยากรในท้องถิ่นระหว่างรัฐกับประชาชนในท้องถิ่น																	๕. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
																		๖. กระทรวงยุติธรรม					
																		๗. กรมป่าไม้					
																		๘. กรมที่ดิน					
																		๙. ๖.ก.ส.					
																		๑๐. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร					
																		๑๑. กรมเจ้าท่า					
																		๑๒. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช					
																		๑๓. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย					
																		๑๔. การประปาส่วนภูมิภาค					
																		๑๕. กรมธนารักษ์					

(๒) วิธีการดำเนินงาน

ลำดับ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		หมายเหตุ
				๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				ล้านบาท		แหล่งเงิน					
				๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒						
๑.	หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำแผนงานโครงการและงบประมาณประจำปี			↔				↔				↔				↔				↔							
๒.	หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการตามแผนและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้			↔↔↔				↔↔↔				↔↔↔				↔↔↔				↔↔↔							
๓.	คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง และ สศช. ออกติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน																										
	๓.๑ ประชุมชี้แจงหน่วยงานที่รับผิดชอบ			↔				↔				↔				↔				↔					๕.๑	สงป.	
	๓.๒ ติดตาม และตรวจสอบหน่วยงานที่รับผิดชอบ			↔↔↔				↔↔↔				↔↔↔				↔↔↔				↔↔↔					๒.๕๕	สงป.	
	๓.๓ ประเมินผลการดำเนินงาน			↔				↔				↔				↔				↔					๓๕.๗	สงป.	
๔.	หน่วยงานที่รับผิดชอบรายงานผลการดำเนินงานไปยัง สศช.				↔				↔				↔				↔				↔						
๕.	สศช. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน				↔				↔				↔				↔				↔				๑.๐๒	สงป.	
๖.	คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองพิจารณารายงานสรุปผลการดำเนินงาน และนำเสนอต่อที่ประชุมร่วม				↔				↔				↔				↔				↔						

๒.๓.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

-

๒.๔ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมเพื่อการปฏิรูปประเทศ

๒.๔.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ให้การเลือกตั้งมีความสุจริตและเที่ยงธรรม
- ๒) ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด
- ๓) ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งเพื่อให้เกิดความสุจริตและเที่ยงธรรม
- ๔) ให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งและเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง
- ๕) ให้ได้นักการเมืองที่ดีมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม รักษาประโยชน์ของชาติ และเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง

๒.๔.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕)

๒.๔.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) คดีเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งมีจำนวนลดลง
- ๒) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำความผิดต่อกฎหมายเลือกตั้งลดลง
- ๓) การเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งของทุกภาคส่วนมีมากขึ้น
- ๔) พรรคการเมืองมีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพในการบริหารงาน ประชาชนมีส่วนร่วม และเข้าไปมีบทบาทในพรรคการเมือง
- ๕) นักการเมืองมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม รักษาประโยชน์ของชาติและเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง
- ๖) เยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกไปออกเสียงเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

๒.๔.๔ งบประมาณและแหล่งเงิน

- (๑) งบประมาณ จำนวน ๔๔.๓๗ ล้านบาท
- (๒) แหล่งเงินจากสำนักงานประมาณ

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)												
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน										
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																	
๒. จัดให้ประชาชนทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ตั้งแต่ก่อนการเลือกตั้ง ระหว่างการเลือกตั้ง และหลังการเลือกตั้ง รวมทั้งติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง																												สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง						
๓. ขอความร่วมมือสื่อมวลชนให้เป็นกำลังสำคัญในการรณรงค์ให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และรับเรื่องราวร้องทุกข์กรณีที่ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกในการใช้สิทธิเลือกตั้งและการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง																												๑. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๒. สื่อมวลชนทุกแขนง						

	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
<p>๔. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น เป็นข้อมูลของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง อย่างน้อยต้องมีข้อมูล ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ๑) แยกเป็นชายและหญิง ๒) เยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก ๓) ข้อมูลตาม ๑) และ ๒) ให้มีรายละเอียดแยกเป็นแต่ละหน่วยเลือกตั้งและเขตเลือกตั้ง ๔) จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นบัตรดี บัตรเสียเท่าใด ๕) แต่ละจังหวัดผู้ใด พรรคใด ได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงเท่าใด ๖) การดำเนินการตามมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำข้อมูลการแต่งตั้งบุคคลกลุ่มบุคคล องค์กรชุมชน หรือสถาบันการศึกษา จำนวนผู้ช่วยปฏิบัติงานในแต่ละเขตเลือกตั้งแต่ละจังหวัด ผลการประเมินการปฏิบัติงานเพื่อนำไปศึกษา วิเคราะห์ และพิจารณาแก้ไขปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพและตรงเป้าหมายต่อไป 	←—————→																<p>สำนักงาน คณะกรรมการ การเลือกตั้ง</p>				

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)						
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน				
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔											
๕. มาตรการสร้างอาสาสมัครเพื่อรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งและให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ต้องจัดการฝึกอบรมให้อาสาสมัครมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้ถึงทุกครัวเรือน																								สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง			ไม่น้อยกว่าตำบล/ แขวงละ ๒ หมู่บ้าน/ ชุมชนต่อปี	มีศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.) และให้ ศส.ปชต. ร่วมรณรงค์การใช้สิทธิเลือกตั้ง
ข้อเสนอแนะเรื่องเร่งด่วน (Quick Win) กำหนดให้การเลือกตั้งครั้งแรกเป็นไปอย่างสุจริตและเที่ยงธรรมเป็นวาระแห่งชาติเพื่อการปฏิรูปประเทศ ดังนี้ (๑) กำหนดให้ทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม มีส่วนร่วมในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ปลุกเร้าสร้างกระแสความตื่นตัวให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น ให้ผู้นำประเทศหรือผู้นำทางความคิดหรือผู้มีชื่อเสียง ดารา นักร้อง และศิลปินร่วมรณรงค์ (รวมทั้งแต่งเพลง และกิจกรรมกีฬากลางแจ้ง เช่น บันจี้กระยาน) เป็นต้น																								๑. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๒. คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง				

(๑) กิจกรรมที่ ๒

พันธกิจที่ ๒	การป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งและการ ซื้อสิทธิขายเสียง กลยุทธ์ ๑. ให้มีมาตรการในการควบคุมผู้ช่วย หาเสียง โดยกำหนดให้มีการจำกัดจำนวน ผู้ที่จะมาเป็นผู้ช่วยหาเสียง โดยผู้สมัครหนึ่ง คนสามารถมีผู้ช่วยหาเสียงได้ตามจำนวน ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และต้องประกาศรายชื่อผู้ช่วยหาเสียงของ ผู้สมัครเลือกตั้งแต่ละคนให้ปรากฏชัดเจน แก่ประชาชนเป็นการทั่วไป และในกรณี ผู้ช่วยหาเสียงกระทำความผิดเกี่ยวกับ การเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องรับผิดชอบด้วย	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
																						๑. คณะกรรมการ การเลือกตั้ง ๒. พรรคการเมือง				
	๒. ให้ประชาชนช่วยสนับสนุน คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยให้มีการ กำหนดหลักเกณฑ์ให้ประชาชนสอดส่อง ป้องกันไม่ให้มี การทุจริตการเลือกตั้ง และ ในกรณีที่ประชาชนชี้เบาะแสการทุจริตการ เลือกตั้งหรือการซื้อสิทธิขายเสียง แล้วแจ้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ และนำไปสู่การสืบสวน สอบสวน และดำเนินการเอาผิดจนคดีถึงที่สุดแล้ว ให้ผู้ที่แจ้งเบาะแสได้รับเงินรางวัลตามที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยออก ระเบียบการจ่ายเงินและอัตราที่ชัดเจน และ กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติที่รัดกุมและ รวดเร็ว																					๑. คณะกรรมการ การเลือกตั้ง ๒. สำนักงาน ศาลยุติธรรม ๓. สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ				

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)		
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
	<p>ข้อเสนอแนะเรื่องเร่งด่วน (Quick Win)</p> <p>(๑) บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างเข้มงวด จริงจัง และเด็ดขาด</p> <p>(๒) มาตรการให้เจ้าหน้าที่ฝั่งตัวในการติดตาม สอดส่อง ดูแลเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งในทางลับและทางแจ้ง</p> <p>(๓) มาตรการการชี้เบาะแสการทุจริต การเลือกตั้ง และการให้รางวัลแก่ผู้ชี้เบาะแส</p> <p>(๔) มาตรการลดค่าใช้จ่ายในการหาเสียง เช่น การทำป้าย การโฆษณา เป็นต้น เพื่อให้เกิดความเที่ยงธรรมแก่ทุกพรรคการเมือง</p> <p>(๕) การที่ผู้สมัครจะใช้จ่ายเงินเพื่อการกุศล ทำบุญ หรือกิจกรรมสาธารณะ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์ให้ชัดเจนและไม่กำกวม</p> <p>(๖) การกำหนดผู้ช่วยหาเสียงต้องกำหนดจำนวนและบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน และให้ความรับผิดชอบร่วมกันกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(๗) การจัดทำโปสเตอร์หาเสียงให้มีรูปแบบและขนาดเดียวกัน</p> <p>(๘) กำหนดสถานที่ติดโปสเตอร์ให้ชัดเจน</p> <p>(๙) ไม่ควรใช้เครื่องขยายเสียงในแหล่งชุมชน</p>																							

	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
<p>(๑๐) เจ้าหน้าที่ที่จัดการเลือกตั้งไม่ควรอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ตนเองอาศัยอยู่</p> <p>(๑๑) การกำหนดให้ภาคประชาสังคมมาช่วยในการสอดส่อง ดูแลการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้ชัดเจน</p> <p>(๑๒) ในช่วงเวลาที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเลือกตั้ง ห้ามแจกสิ่งของทุกชนิด</p> <p>(๑๓) สร้างมาตรการในการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง เช่น หมู่บ้านไม่ขายเสียง เป็นต้น</p> <p>(๑๔) สร้างจิตอาสาพัฒนาการเมือง เช่น กลุ่มนักเรียนและนักศึกษา เป็นต้น</p>																					

(๑) กิจกรรมที่ ๓

พันธกิจที่ ๓	การตรวจสอบการใช้จ่ายของพรรค การเมือง และผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในการ หาเสียงเลือกตั้ง <u>กลยุทธ์</u> ๑. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดอบรมให้ ความรู้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกระดับ และผู้แทนพรรคการเมือง และทำคู่มือ เกี่ยวกับระบบการเงิน การบัญชี รายได้ และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองและผู้สมัคร รับเลือกตั้งให้แก่พรรคการเมืองทุกพรรค	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)	
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
																							๑. คณะกรรมการ การเลือกตั้ง ๒. สำนักงาน การตรวจเงิน แผ่นดิน ๓. พรรคการเมือง			ไม่น้อยกว่า ปีละ ๑ รุ่น	จัดอบรม หลักสูตร เกี่ยวกับ ระบบ การเงิน การบัญชี รายได้ และ ค่าใช้จ่าย ของพรรค การเมือง
	๒. ให้พรรคการเมืองจัดทำรายงานเผยแพร่ เกี่ยวกับระบบการเงิน การบัญชี รายได้ และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองต่อสมาชิก พรรคการเมือง และสาธารณชนได้รับทราบ โดยทั่วไป โดยให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้ โดยสะดวก ง่าย และรวดเร็ว																						๑. คณะกรรมการ การเลือกตั้ง ๒. พรรคการเมือง			ปีละ ๑ ครั้ง	จัดทำ รายงาน และ เผยแพร่ต่อ สาธารณชน

(๑) กิจกรรมที่ ๔

พันธกิจที่ ๔	การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				ปีงบประมาณ								
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒							
	<p>กลยุทธ์</p> <p>๑. กำหนดให้มีการตรวจสอบชื่อผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งภายหลังที่มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้งทางอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ประชาชนได้มีการตรวจสอบในกรณีที่อาจมีการแอบอ้างใช้สิทธิของบุคคลอื่นมาเลือกตั้ง</p>																					๑. คณะกรรมการการเลือกตั้ง				
	<p>๒. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำข้อมูลการปฏิรูปประเทศประเด็นการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมเพื่อการปฏิรูปประเทศ ไว้ในระบบฐานข้อมูลและเผยแพร่เป็นความรู้แก่ประชาชน โดยให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวกและหลายช่องทาง</p>																					๑. คณะกรรมการการเลือกตั้ง				

(๑) กิจกรรมที่ ๕

พันธกิจที่ ๕	ปฏิรูปพรรคการเมืองให้เป็นของประชาชน และเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญเคียงคู่ กับระบอบประชาธิปไตย	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	(แหล่ง เงิน)		
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
	<p>กลยุทธ์</p> <p>๑. พรรคการเมืองต้องประกาศอุดมการณ์ และนโยบายให้แก่ประชาชนได้รับทราบ โดยทั่วไป และเข้าถึงได้สะดวกรวมทั้ง เสริมสร้างค่านิยม ทักษะคติ และวัฒนธรรม ทางการเมืองในฐานะสถาบันทางการเมือง ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยให้แก่ ประชาชน</p> <p>๒. พรรคการเมืองต้องเสนอแผนงาน กิจกรรม หรือโครงการประจำปีและเผยแพร่ให้ ประชาชนได้รับทราบเป็นการทั่วไป และการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ โดยทำเป็นรายงานประจำปี</p> <p>๓. การใช้หลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตย ภายในพรรคการเมืองให้มีกระบวนการให้ สมาชิกพรรคมีบทบาทและการมีส่วนร่วมใน การกำหนดการบริหารพรรคและให้มีความ รับผิดชอบอย่างแท้จริงในการคัดเลือกผู้ มีความรู้ ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริตและมี คุณธรรมจริยธรรม เพื่อไปเป็นผู้สมัคร รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>๔. ให้พรรคการเมืองปลูกฝังค่านิยมให้แก่ สมาชิกพรรคการเมือง และผู้ลงสมัครรับ เลือกตั้งให้เป็นผู้รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย และการ รู้จักประนีประนอม</p>																					๑. สำนักงาน เลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร				
																						๒. สำนักงาน คณะกรรมการ การเลือกตั้ง				
																						๓. พรรคการเมือง				
																						๔. ภาครัฐ				
																						๕. ภาคเอกชน				
																						๖. ภาคประชา สังคม				

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)			
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๗. คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อให้ทุกพรรคได้เข้าใจถึงหลักเกณฑ์ ขั้นตอนการได้รับการสนับสนุนจากกองทุน การรวบรวมหลักฐานการใช้จ่ายเงิน การสรุปผลการดำเนินกิจกรรมของพรรค อันจะเป็นการช่วยให้พรรคการเมืองปฏิบัติได้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ต้องถูกฟ้องร้องให้เป็นผลร้ายต่อพรรคการเมือง																									
๘. พรรคการเมืองต้องมุ่งเน้นการแข่งขันทางการเมืองด้วยนโยบายของพรรค และนโยบายของพรรคการเมืองจะต้องได้รับการเสนอและได้รับความเห็นชอบโดยการลงมติจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง โดยทั้งนี้พรรคการเมืองต้องรับผิดชอบต่อการนำเสนอ นโยบายที่มีได้รับการวิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสียหายอย่างรอบด้าน และนโยบายของพรรคการเมืองจะต้องไม่สร้างปัญหาต่อระบบการเงินการคลังของประเทศ นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้ผู้แทนของพรรคการเมือง ได้มีเวทีถกแถลง (Debate) ระหว่างพรรคการเมืองก่อนการจัดการเลือกตั้งเพื่อนำเสนอนโยบายและทิศทางการทำงานของพรรคที่จะนำมาใช้ในการบริหารประเทศและเกิดการตรวจสอบนโยบายจากทุกภาคส่วน																									

	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
<p>๙. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินการตามนโยบายของพรรคการเมืองอย่างจริงจัง คณะกรรมการเลือกตั้ง หรือองค์กรอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบจะต้องมีการตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์อย่างเข้มงวด</p> <p>๑๐. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้พรรคการเมืองกำหนดไว้เป็นหลักเกณฑ์สำคัญของพรรคให้สมาชิกพรรคที่ประสงค์จะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแสดงแบบรายการเสียภาษีเงินได้ย้อนหลัง ๓ ปี โดยการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ให้ประชาชนรู้อย่างทั่วถึง เพื่อนำไปประกอบในการตัดสินใจเลือกตั้ง</p> <p>๑๑. ให้พรรคการเมืองกำหนดให้มีระบบการควบคุมคุณธรรมและจริยธรรมภายในพรรคการเมือง ดังนี้</p> <p>๑๑.๑ ให้พรรคการเมืองประกาศระบบคุณธรรม จริยธรรม และอุดมการณ์ของพรรคการเมืองไว้ในข้อบังคับพรรคอย่างชัดเจน เพื่อใช้เป็นหลักและแนวทางในการปฏิบัติตนของสมาชิกพรรค</p> <p>๑๑.๒ พรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมและสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองให้สมาชิกพรรค และผู้ที่จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองของพรรคอย่างต่อเนื่อง โดยให้รัฐสนับสนุนงบประมาณให้เหมาะสม</p>																					

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๑๑.๓	ให้พรรคการเมืองมีข้อบังคับพรรคในการลงโทษสมาชิกพรรคที่มีการกระทำขาดคุณธรรมและจริยธรรม																									
๑๑.๔	ให้พรรคการเมืองแถลงการณ์หรือแสดงออกต่อสาธารณชน เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสมาชิกพรรคที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งบกพร่องจนเกิดความเสียหายต่อประชาชนและผลประโยชน์ของประเทศไม่ว่าการกระทำนั้นจะมีความผิดตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าวแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อความบกพร่องดังกล่าวด้วย																									
๑๑.๕	ผู้บริหารพรรคการเมืองพึงรักษาไว้ซึ่งเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรี คุณธรรม และจริยธรรมของตนเช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แม้จะไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจากผู้บริหารพรรคการเมืองถือเป็นบุคคลสาธารณะ และมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบาย ควบคุมการบริหารและระบบคุณธรรมและจริยธรรมภายในพรรคการเมือง																									
๑๒.	ให้สถาบันวิทยาการพรรคการเมืองสนับสนุนในการพัฒนาพรรคการเมืองเพื่อให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความเข้มแข็งและเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง																					๑. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๒. พรรคการเมือง ๓. คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ๔. สถาบันวิทยาการพรรคการเมือง				

	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
<p>ข้อเสนอแนะเรื่องเร่งด่วน (Quick Win)</p> <p>(๑) พรรคการเมืองต้องประกาศอุดมการณ์และนโยบายให้แก่ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วไป และเข้าถึงได้สะดวกรวมทั้งเสริมสร้างค่านิยม ทักษะคนดี และวัฒนธรรมทางการเมืองในฐานะสถาบันทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน</p> <p>(๒) สนับสนุนให้ผู้นำพรรคการเมืองของแต่ละพรรคได้มาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือปรึกษาหารือประสานการทำงานเพื่อให้เกิดความรักสามัคคีระหว่างกัน และอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งเสนอแนวทางในการบริหารบ้านเมืองที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและส่วนรวม ตลอดจนเสนอแนวทางในการปฏิรูปในด้านต่างๆ</p>	←————→																							

(๒) วิธีการดำเนินงาน

ลำดับ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		หมายเหตุ
				๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					ล้านบาท	แหล่งเงิน	
				๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔				
๑.	หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำแผนงานโครงการและงบประมาณประจำปี																										
๒.	หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการตามแผนและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้																										
๓.	คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองและ สศช. ออกติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน																										
	๓.๑ ประชุมชี้แจงหน่วยงานที่รับผิดชอบ																							๕.๑	สงป.		
	๓.๒ ติดตาม และตรวจสอบหน่วยงานที่รับผิดชอบ																							๒.๕๕	สงป.		
	๓.๓ ประเมินผลการดำเนินงาน																							๓๕.๗	สงป.		
๔.	หน่วยงานที่รับผิดชอบรายงานผลการดำเนินงานไปยัง สศช.																										
๕.	สศช. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน																							๑.๐๒	สงป.		
๖.	คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองพิจารณารายงานสรุปผลการดำเนินงานและนำเสนอต่อที่ประชุมร่วม																										

๒.๔.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

-

๒.๕ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ การสร้างรัฐธรรมนูญไทย

รัฐธรรมนูญไทย ไม่ใช่ระบอบการปกครอง แต่เป็นคุณธรรมหรือคุณสมบัติในตัวคนที่ถือธรรมเป็นใหญ่ ทำงานโดยมีเจตนาที่จะยึดแนวทางที่ดีเป็นเกณฑ์ ไม่เห็นแก่ตนเองว่าจะเสียประโยชน์หรือไม่ รัฐธรรมนูญไทยเป็นเกณฑ์การตัดสินใจที่ดี ไม่ว่าจะปกครองในระบอบไหน

รัฐธรรมนูญไทย เป็นรัฐที่มีการยึดถือประโยชน์ของปวงชนและส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และยึดถือเหตุผล ความจริง ความถูกต้อง เป็นธรรมในการบริหารจัดการต่างๆ ผู้ใช้อำนาจในการบริหาร เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี รวมถึงบุคคลผู้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนในการใช้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร เป็นผู้กำหนดทิศทาง และนโยบายสำคัญ จึงเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจตั้งแต่ระดับสูงสุดและลดหลั่นกันลงมาต้องตัดสินใจด้วยเกณฑ์รัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญไทยมีความคิดมาจากหลักที่ว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ประชาชนใช้ระบบการเลือกตั้งเพื่อเลือกผู้แทนไปปกครองประเทศ หากเกิดรัฐบาลจากประชาชนจะสามารถทำอะไรให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง เมื่อนำคำสอนของพระพุทธเจ้าในเรื่องรัฐธรรมนูญไทยที่ใช้ธรรมเป็นตัวกำกับและกำหนด เช่น การซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เอาประโยชน์ส่วนตนแต่คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนเป็นสำคัญ รัฐธรรมนูญไทยจึงไม่ใช่ชื่อของระบอบการเมือง ซึ่งคำว่า “รัฐ” ในที่นี้หมายความว่า รัฐบาล ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และบุคลากรภาครัฐทั้งหมด ส่วนคำว่า “รัฐธรรมนูญไทย” เป็นสิ่งที่มีคุณค่าดีสิทธิ์และยิ่งใหญ่ ประชาชนทั่วไปสามารถนำไปปฏิบัติได้

๒.๕.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล

๒) ให้เกิดการควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓) ส่งเสริมและพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ ศรัทธา และยอมรับของประชาชน

๒.๕.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕)

๒.๕.๓ ตัวชี้วัด

๑) ความพึงพอใจของประชาชนต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๒) การใช้อำนาจอธิปไตยในทางที่ไม่ถูกต้อง การทุจริต และประพฤตินิยมชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองลดน้อยลง

๓) ประชาชนมีความศรัทธา เชื่อมั่น และยอมรับต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากขึ้น

๒.๕.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

(๑) วงเงิน จำนวน ๔๔.๓๗ ล้านบาท

(๒) แหล่งเงินจากสำนักงบประมาณ

๒.๕.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

(๑) กิจกรรมที่ ๑

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ การสร้างรัฐธรรมนูญปีไทย																									
พันธกิจที่ ๑	การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากการ ขัดกันแห่งผลประโยชน์ของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง <u>กลยุทธ์</u> ๑. รมรณรงค์ให้คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภา และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประกาศ เจตนารมณ์ต่อสาธารณชนในการที่จะปฏิบัติ หน้าที่เพื่อจะรักษาประโยชน์ของประชาชน และประเทศชาติ ทำงานทางการเมืองในเชิง สร้างสรรค์ ปฏิบัติตามกฎหมายอย่าง เคร่งครัด มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล รวมทั้งการขอ ขมาหรือขออภัยต่อประชาชนในการกระทำ สิ่งที่ผิดพลาดจากที่ผ่านมา นอกเหนือจาก การปฏิญาณตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย ๒. พรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องประกาศ นโยบายพรรค และกิจกรรมการดำเนินงาน ตามนโยบายที่ได้ประกาศไว้ให้ประชาชนได้รู้ ทั่วกัน ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและ ตรวจสอบได้	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)			
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน	
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓
																					๑. คณะรัฐมนตรี ๒. สำนักงาน เลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร ๓. สำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา ๔. สำนักงาน คณะกรรมการ ป้องกันและ ปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ ๕. ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ๖. สำนักงาน คณะกรรมการ การเลือกตั้ง ๗. พรรคการเมือง ๘. สำนักงาน ศาลยุติธรรม ๙. สื่อมวลชน ทุกแขนง ๑๐. สำนักงาน สถิติแห่งชาติ ๑๑. กระทรวง มหาดไทย ๑๒. ภาคประชา สังคม			๑) ทุกครั้งที่ มีการเข้ารับ ตำแหน่ง และเปลี่ยน แปลง ตำแหน่ง ๒) ปีละ ๑ ครั้ง	๑) มีการ ประกาศ เจตนารมณ์ ๒) จัดทำ โพลสำรวจ ความพึง พอใจของ ประชาชน ต่อผู้ดำรง ตำแหน่ง ทาง การเมือง

	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
<p>๓. ให้มีการกำหนดมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมและการชดกันแห่งผลประโยชน์ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การบังคับใช้การไต่สวนข้อเท็จจริง การพิจารณาวินิจฉัยการกระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างชัดเจน รวมทั้งเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบและร่วมกันสอดส่องนอกจากนั้น ให้มีการนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และให้มีการลงโทษผู้ฝ่าฝืนอย่างจริงจัง รวมทั้งให้มีการเผยแพร่ผลการพิจารณาและการลงโทษผู้กระทำผิดมาตรฐานทางจริยธรรมให้สาธารณชนรับทราบ</p> <p>๔. ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนำหลักธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารประเทศอย่างจริงจังและต่อเนื่อง</p> <p>๕. ให้พรรคการเมืองกำหนดให้มีมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของสมาชิกพรรคการเมืองบัญญัติไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมืองอย่างชัดเจนและให้มีการนำไปปฏิบัติโดยเคร่งครัด</p> <p>๖. ให้มีช่องทางในการรับทราบข้อมูล การรับเรื่องร้องเรียน การฟ้องร้องของประชาชนเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกระดับ ตลอดจนการจัดทำบันทึกและสถิติร้องเรียน การติดตามปัญหา โดยต้องมีการปกป้องรักษาความลับของผู้ร้องเรียน หรือผู้ฟ้องร้องมิให้ได้รับอันตรายด้วยการข่มขู่ และการประทุษร้าย</p>	←-----→																								
	←-----→																								
	←-----→																								
	←-----→																								

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)			
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน	
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๗. กำหนดมาตรการป้องกันมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและหน่วยงานภาครัฐนำข้อมูลภายในไปใช้เอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเอง พวกพ้อง และภาคเอกชนไม่ว่าทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อป้องกันความเสียหายต่อประเทศชาติและส่วนรวม โดยอาจเพิ่มช่องทางให้สื่อมวลชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมร่วมมือติดตามตรวจสอบ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว																									
๘. ให้มีหน่วยงานหรือสถาบันเพื่อทำการศึกษาความเป็นไปได้ ความคุ้มค่า ต้องงบประมาณ และประโยชน์สูงสุดที่พึงจะได้รับจากนโยบายของพรรคการเมือง ในช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เพื่อป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์จากนโยบายที่นำเสนอเมื่อชนะการเลือกตั้งเข้ามาเป็นรัฐบาล																									

(๑) กิจกรรมที่ ๒

พันธกิจที่ ๒	การควบคุม การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และการลงโทษ กลยุทธ์ ๑. ให้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินโครงการตาม(แผนปฏิบัติการ) นโยบายที่รัฐบาลได้แถลงต่อรัฐสภาทุกสิ้นปีงบประมาณ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดอย่างชัดเจนแสดงให้เห็นถึงความคืบหน้าและความสำเร็จของการปฏิบัติงานแล้วเสนอต่อรัฐสภาทราบและแจ้งให้ประชาชนทราบทั่วกัน ภายในไตรมาสแรกของปีงบประมาณถัดไป ๒. ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณของแผ่นดินโดยให้มีการพัฒนาและยกระดับสำนักงานนิติบุคคลอยู่ในกำกับดูแลของประธานรัฐสภา เพื่อสนับสนุนฝ่ายนิติบัญญัติให้สามารถติดตาม ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลให้เป็นไปอย่างเหมาะสมคุ้มค่าและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ๓. ให้สมาชิกรัฐสภาในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติดำเนินการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของฝ่ายบริหารอย่างเคร่งครัดและด้วยความรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้อำนาจรัฐของฝ่ายบริหารเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)			
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน	
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓
																					๑. รัฐสภา ๒. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ๓. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ ๔. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ๕. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ๖. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๗. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ๘. องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ ๙. สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ			ปีละ ๑ ครั้ง	ประเมินผลการดำเนินงาน
																						จำนวน ๑ แห่ง		ให้มีการจัดตั้งสำนักงานประมาณของรัฐสภา	

	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
<p>๗. การตรวจสอบภายในหน่วยงานของรัฐ ผู้ตรวจราชการของรัฐ และองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง จะต้องทำหน้าที่อย่างจริงจัง เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจรัฐทุกตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ไม่ละเลยหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ ละเลยหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย หรือแสวงหาผลประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีการลงโทษตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด</p> <p>๘. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และภาครัฐโดยเริ่มต้นจากการกำหนดให้ภาครัฐต้องเปิดเผยข้อมูล เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ รวมทั้งติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน</p>	←-----→																				สำนักงานสถิติแห่งชาติ			ปีละ ๑ ครั้ง	ผลสำรวจความพึงพอใจของประชาชนที่มีส่วนร่วม
←-----→																									

(๑) กิจกรรมที่ ๓

พันธกิจที่ ๓	การส่งเสริม สนับสนุน และเสริมสร้าง ธรรมาธิปไตยให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมือง กลยุทธ์ ๑. ส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาศักยภาพของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้สามารถปฏิบัติ หน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และดำรงตนให้มีคุณธรรมจริยธรรมรวมทั้ง ปฏิบัติตนให้อยู่ในครรลองของระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข ๒. ส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมเข้าไป มีบทบาทในการติดตาม ตรวจสอบ การปฏิบัติงานของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองเพื่อเป็นการถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐ ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ๓. ส่งเสริม ยกย่อง และเชิดชูผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ที่มีธรรมาธิปไตย มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ทุ่มเท เสียสละเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อส่วนรวม อย่างแท้จริง รวมทั้งเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง ๔. ให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อสะท้อนปัญหา และการใช้อำนาจรัฐ ในการดำเนินงานของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองเพื่อเป็นข้อมูลในการบริหาร ประเทศต่อไป ๕. ส่งเสริมให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดี ของสังคม ได้มีโอกาสเข้ามาเป็นผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)			
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					ปี						
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					
																				๑. สภาผู้แทน ราษฎร ๒. วุฒิสภา ๓. กระทรวง มหาดไทย ๔. สำนักงาน คณะกรรมการ ป้องกันและ ปราบปรามการ ทุจริตแห่งชาติ ๕. ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ๖. สำนักงาน คณะกรรมการ การเลือกตั้ง ๗. สำนักงาน ผู้ตรวจการ แผ่นดิน ๘. สถาบัน พระปกเกล้า ๙. พรรค การเมือง ๑๐. สื่อมวลชน ทุกแขนง ๑๑. ภาคประชา สังคม				ปีละ ๑ ครั้ง	- กิจกรรม ยกย่อง เชิดชู - สื่อมวลชน และภาค ประชาสังคม มีส่วนร่วม ในการ เสนอชื่อ และ พิจารณา บุคคล

		ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย (กลยุทธ์)	ตัวชี้วัด (กลยุทธ์)				
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)						
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๖. ส่งเสริมให้ผู้นำพรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับนำของแต่ละพรรคได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือปรึกษาหารือประสบการณ์ทำงาน เพื่อให้เกิดความรักสามัคคีระหว่างกัน และอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งอาจเสนอแนวทางในการบริหารบ้านเมืองที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและส่วนรวม																														
๗. ส่งเสริมให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย รู้จักประนีประนอม รักษามิตรภาพ การใช้วาทกรรมทางการเมือง เชิงสร้างสรรค์แทนที่การใช้วาทกรรมสร้างความเกลียดชัง (Hate Speech) เคารพความอาวุโสทางการเมือง รวมทั้งการรับฟังและให้เกียรติผู้อ่อนอาวุโสทางการเมือง และแยกแยะบทบาทในการทำหน้าที่ซึ่งเป็นเรื่องส่วนรวมออกจากสถานะความสัมพันธ์ส่วนตัวให้ชัดเจน เพื่อปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ให้เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของประชาชน																														

(๒) วิธีการดำเนินงาน

ลำดับ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		หมายเหตุ
				๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				ล้านบาท							
				๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒						
๑.	หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำแผนงานโครงการและงบประมาณประจำปี																										
๒.	หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการตามแผนและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้																										
๓.	คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองและ สศช. ออกติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน																										
	๓.๑ ประชุมชี้แจงหน่วยงานที่รับผิดชอบ																							๕.๑	สงป.		
	๓.๒ ติดตาม และตรวจสอบหน่วยงานที่รับผิดชอบ																							๒.๕๕	สงป.		
	๓.๓ ประเมินผลการดำเนินงาน																							๓๕.๗	สงป.		
๔.	หน่วยงานที่รับผิดชอบรายงานผลการดำเนินงานไปยัง สศช.																										
๕.	สศช. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน																							๑.๐๒	สงป.		
๖.	คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองพิจารณารายงานสรุปผลการดำเนินงานและนำเสนอต่อที่ประชุมร่วม																										

๒.๕.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

-

ส่วนที่ ๓

การบริหารและการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๗ ได้บัญญัติให้มีการปฏิรูปประเทศและกำหนดเป้าหมายในการปฏิรูปประเทศไว้ ดังต่อไปนี้

- (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ
- (๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ
- (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

นอกจากนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ ก. ยังได้บัญญัติให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

(๒) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

(๓) มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณาณโยบายที่มีได้วิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสียอย่างรอบด้าน

(๔) มีกลไกที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

(๕) มีกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ต่อมา คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองได้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องตามมาตรา ๒๕๘ ก. แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๒๕๗ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ การที่จะทำให้แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองบรรลุเป้าหมายนั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม

และประชาชน ที่จะต้องนำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน รัฐบาลจะต้องให้การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมืองอย่างเพียงพอและเหมาะสมตามสภาวะการณ์ของประเทศ

อย่างไรก็ตาม ในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองไปสู่การปฏิบัติและเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนด หน้าที่หลักของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ไว้ดังนี้

(๑) การจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

(๒) การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

(๓) การจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน โดยต้องระบุความก้าวหน้าของการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา

(๔) หน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่เป็นสำนักงาน เลขาธิการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการปฏิรูปและคณะอนุกรรมการ

(๒) ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลและความเห็นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณากำหนดแผน และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งจัดหาและพัฒนาข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานด้านวิชาการให้แก่ คณะกรรมการปฏิรูปและคณะอนุกรรมการ

(๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและประชาชนภาคส่วนต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการ ตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ดำเนินการให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง

(๕) เผยแพร่แผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูป ประเทศ

(๖) รับผิดชอบในการดำเนินการให้มีการประเมินผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำรายงานตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ วรรคสอง

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการปฏิรูปหรือ ที่ประชุมร่วมมอบหมาย

ในการนี้ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้สรุปกระบวนการบริหารและการขับเคลื่อน แผนการปฏิรูปประเทศ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ

(๑) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ ดำเนินการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ โดยใช้ระยะเวลา ๙๐ วัน เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๗ กันยายน - ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

(๒) เสนอร่างแผนการปฏิรูปประเทศต่อที่ประชุมร่วม ภายใน ๓๐ วัน (๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ – ๒๓ มกราคม ๒๕๖๑)

(๓) เสนอร่างแผนการปฏิรูปประเทศต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ภายใน ๓๐ วัน (๒๔ มกราคม – ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑)

(๔) คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเสนอร่างแผนการปฏิรูปประเทศต่อคณะรัฐมนตรี ภายใน ๓๐ วัน (๒๓ กุมภาพันธ์ – ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑)

(๕) คณะรัฐมนตรีรายงานแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภา ประมาณเดือนเมษายน ๒๕๖๑

(๖) ประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศ ประมาณเดือนเมษายน ๒๕๖๑

ทั้งนี้ การดำเนินการในชั้นตอนนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะสำนักงานเลขานุการ จะทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการและประสานงานให้แก่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ

ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินงาน

๒.๑ การแจ้งแผนให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ

(๑) หลังจากมีการประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศแล้ว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหนังสือพร้อมส่งแผนการปฏิรูปประเทศไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย หน่วยงานฝ่ายบริหาร หน่วยงานฝ่ายนิติบัญญัติ หน่วยงานฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ องค์กรอัยการ และภาคประชาสังคม

(๒) หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ โดยจัดทำเป็นแผนงาน/โครงการ และงบประมาณประจำปีในการดำเนินการ

(๓) เมื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการเรียบร้อยแล้วจะต้องรายงานผลการดำเนินงานไปยังสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒.๒ การบริหารงบประมาณ

๒.๒.๑ การบริหารงบประมาณสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(๑) กรณีหน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศ ทั้งนี้ รัฐบาลควรให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับสภาพการณ์ของประเทศ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

(๒) กรณีภาคเอกชนหรือภาคประชาสังคม รัฐบาลควรมีแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนโดยอาจตั้งเป็นกองทุนขึ้นมา

๒.๒.๒ การบริหารงบประมาณสำหรับคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ

รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ งบประมาณดังกล่าวจะเป็นค่าใช้จ่ายตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ประกอบด้วย

(๑) การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล

- (๒) การจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน
- (๓) การศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ
- (๔) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็น

ขั้นตอนที่ ๓ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

(๑) การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล กล่าวคือ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ต้องดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยอาจมีคณะอนุกรรมการฯ มาช่วยดำเนินการ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการ การติดตาม การตรวจสอบ และประเมินผลที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนด

(๒) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐในฝ่ายบริหารดำเนินการไม่สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ ให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศได้ประสานงานหรือปรึกษาหารือกับหน่วยงานดังกล่าวหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือที่กำกับดูแลเพื่อแก้ไขปรับปรุงความไม่สอดคล้องนั้น ในกรณีที่ไม่อาจหาข้อยุติร่วมกันได้ ให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศแจ้งเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเพื่อพิจารณา และเมื่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีมติประการใดให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

(๓) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์การอิสระ และองค์กรอัยการ ดำเนินการไม่สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ ให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศได้ประสานงานหรือปรึกษาหารือกับหัวหน้าหน่วยงานดังกล่าวเพื่อแก้ไขปรับปรุงความไม่สอดคล้องนั้น และให้ดำเนินการตามที่ตกลงร่วมกันแล้วรายงานให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติทราบ

ขั้นตอนที่ ๔ การรายงานผล

(๑) หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องรายงานผลการดำเนินการต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติภายในเวลาและตามรายการที่ สศช. กำหนด

(๒) สศช. จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ และเสนอต่อที่ประชุมร่วมเพื่อให้ความเห็นชอบ และเมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วให้ สศช. เสนอรายงานต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์การอิสระ องค์กรอัยการ และรัฐสภาทราบภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ รายงานสรุปผลการดำเนินการอย่างน้อยต้องระบุความก้าวหน้าของการปฏิรูปประเทศปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา

(๓) ในกรณีที่มีปัญหาอุปสรรคไม่อาจดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศได้ และเป็นเรื่องเร่งด่วน หรือในกรณีมีเหตุอื่นใดเป็นการเร่งด่วนเฉพาะเรื่อง ให้ สศช. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการปฏิรูปที่เกี่ยวข้องรายงานปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาให้คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ หัวหน้าหน่วยงานฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์การอิสระ และองค์กรอัยการ หรือรัฐสภาทราบโดยด่วน เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

(๔) สศช. เผยแพร่รายงานที่ได้รับจากหน่วยงานของรัฐและรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปี และรายงานเป็นการเฉพาะเรื่องให้ประชาชนทราบทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ สศช.

(๕) เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้สำนักงานจัดให้มีวิธีการที่ประชาชนซึ่งพบหรือเห็นว่าหน่วยงานของรัฐหน่วยใดไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศสามารถแจ้งเหตุดังกล่าวให้ สศช. ทราบได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

นอกจากการดำเนินงานที่จะต้องเป็นไปตามกระบวนการบริหารและขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศแล้ว คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองยังมีข้อเสนอที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองให้ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

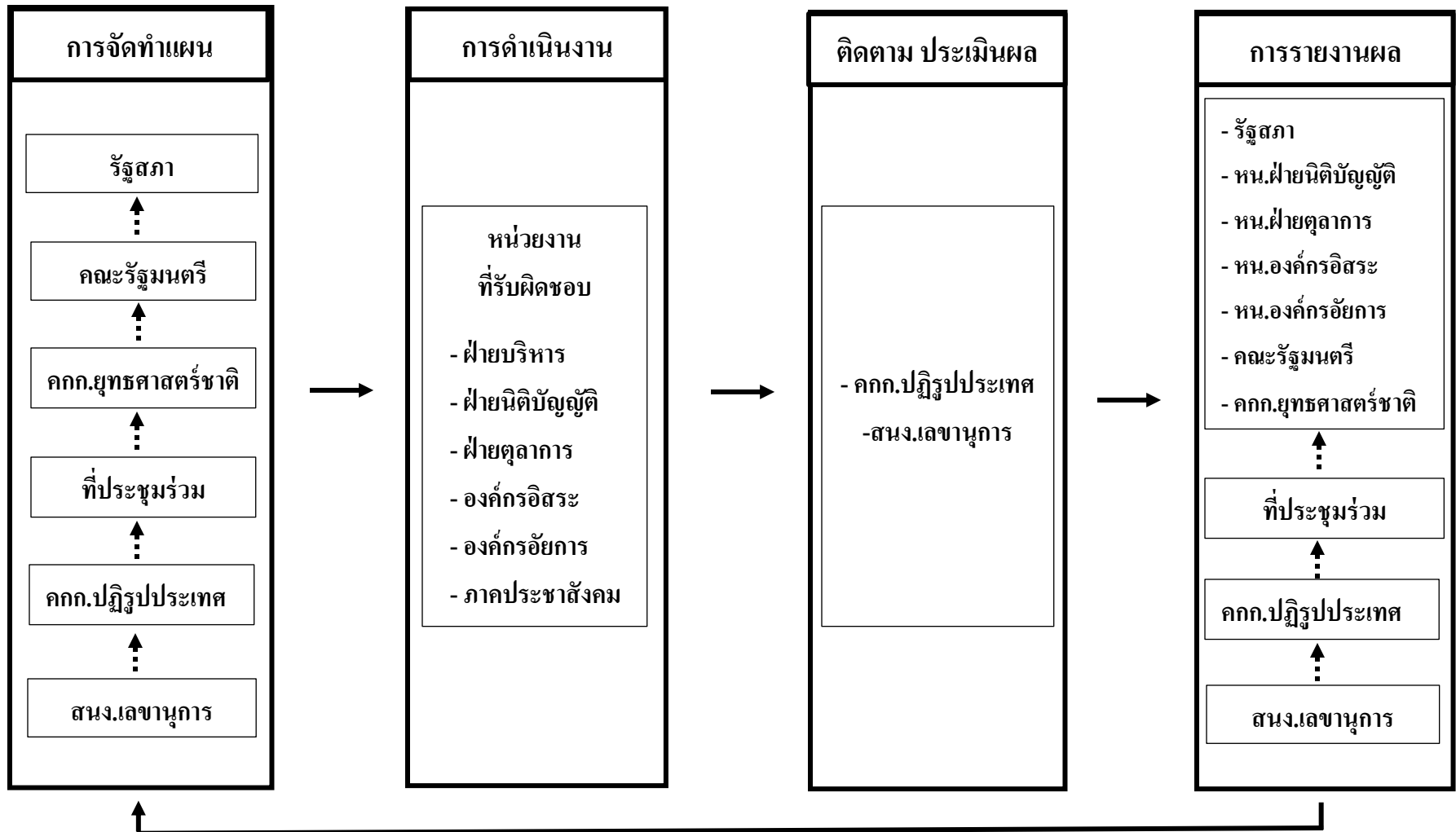
๑. ควรจัดให้มีสถาบันหรือองค์กรคลังปัญญากลาง (Think Tank) เพื่อทำหน้าที่ในการศึกษา วิจัย และสร้างสรรค์สติปัญญา เพื่อเป็นข้อเสนอในการปฏิรูปและพัฒนาการเมืองอย่างต่อเนื่องและเป็นข้อมูลประกอบในการวางแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองทุก ๕ ปี

๒. ให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓. ให้รัฐบาลส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานที่รับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๔. ให้รัฐบาลวางแนวทางและมาตรการในการควบคุมและการนำแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐอย่างจริงจังและเข้มงวด รวมทั้งมาตรการการให้คุณและให้โทษหน่วยงานเหล่านั้นด้วย

กระบวนการบริหารและการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศ

ทบทวนแผน